

Sygn. akt IV U 2187/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 09 stycznia 2020 r. w Zielonej Górze

odwołania S. M.

**od decyzji Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...)
w Z.**

z dnia 11.07.2019 r. znak (...)

o wysokość emerytury rolniczej

oddala odwołanie

sędzia Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 2187/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 11.07.2019 r., znak: (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, działając na podstawie przepisów ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznał S. M. prawo do emerytury rolniczej od 27.06.2019r. Organ rentowy ustalił, że wysokość emerytury rolniczej składającej się z części składkowej wynosi 313,33 złotych, natomiast część uzupełniająca podlega zawieszeniu w 100% z powodu prowadzenia działalności rolniczej. Całość przysługującej do wypłaty kwoty będzie potrącana z tytułu zaległych składek, tak iż kwota do wypłaty wynosi o złotych miesięcznie.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł S. M. zaskarżając ją w pkt V i VII i domagał się jej uchylecia w tym zakresie. W uzasadnieniu odwołujący podniósł, iż organ rentowy w treści zaskarżonej decyzji nie wskazał żadnego przepisu prawnego, z którego wynikałyby uprawnienia organu do comiesięcznego potrącania kwoty 303,33 zł z przyznanej emerytury rolniczej, co stanowi 100% przyznanego świadczenia.

Ponadto odwołujący powołując się na art. 5 ustawy z dnia 10.05.2018 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych ustaw podniósł, przepisy te wprowadziły zmiany w zakresie kwoty wolnej od potrąceń i egzekucji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując, że podstawę potrąceń dokonywanych z renty rolniczej przyznanej ubezpieczonej stanowi przepis art. 50 ust.1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Ponadto organ rentowy wskazał, że z dokumentów zebranych w sprawie wynika, że S. M. na dzień 10.07.2019 r. posiada zadłużenie z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników w wysokości 41.944,80 zł.

Wnioskodawca zalega z opłatami składek od 2004 roku, a na dzień zgłoszenia wniosku posiadał gospodarstwo rolne o powierzchni 44,11 ha.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. M. i B. M. są właścicielami gospodarstwa rolnego o powierzchni 44,11 ha fizycznych, co stanowi 34,23 ha przeliczeniowych, położonego we wsi M., gmina S..

dowód: wniosek o rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy, k. 1-3 akt organu rentowego,

- zaświadczenie Wójta Gminy S. z dnia 19.06.2019 r., k. 16 akt organu rentowego

Ubezpieczony S. M. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresach: od 01.07.1977 r. do 31.12.1990 r., od 01.11.1992 r. do 29.02.2012 r. i od 29.08.2012 r. do nadal.

dowód: zaświadczenie KRUS z dnia 27.06.2019 r., k. 31-39 akt organu rentowego

W dniu 27.06.2019 r. S. M. wystąpił z wnioskiem do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o emeryturę rolniczą dla współwłaściciela gospodarstwa rolnego.

dowód: wniosek o rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy, k. 1-3 akt organu rentowego

Na dzień 10.07.2019 r. wnioskodawca S. M. posiadał zadłużenie w opłacie składek za okres od stycznia 2004 r. do czerwca 2019 r. w wysokości 41.944,80 zł.

dowód: zestawienie zadłużenia na dzień 10.07.2019 r., k. 40-51 akt organu rentowego

Po rozpoznaniu wniosku ubezpieczonego o emeryturę, zaskarżoną decyzją z dnia 11.07.2019 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, działając na podstawie przepisów ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu S. M. prawo do emerytury rolniczej od 27.06.2019 r. Organ rentowy ustalił, że wysokość renty rolniczej składającej się z części składowej wynosi 33,37% emerytury podstawowej co daje kwotę 303,33 złotych netto miesięcznie, przy czym całość powyższej kwoty będzie potrącana z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników, tak iż kwota do wypłaty wynosi 0 złotych miesięcznie.

dowód: decyzja z dnia 11.07.2019 r., k. 59-61 akt organu rentowego

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się niezasadne.

Zgodnie z treścią normy prawnej zawartej w przepisie art. 232 kpc w związku z art. 486 § 1 i 2 ust. 3 kpc i aktualnego orzecznictwa Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 21 kwietnia 1998 roku, II UKN 4/98) przy uwzględnieniu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd nie podjął dalszych czynności wyjaśniających przyjmując, że zgromadzony materiał dowodowy pozwolił na ustalenie istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, a że dalsze ewentualne czynności Sądu pogłębią bezzasadnie koszty.

Okoliczności faktyczne Sąd przyjął za bezsporne, ponieważ nie były kwestionowane przez strony, a dokumenty, z których wynikają są sporządzone w formie przewidzianej prawem i nie budzą wątpliwości Sądu co do ich zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy.

Stosownie do treści art. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników składki na ubezpieczenie za każdego ubezpieczonego opłaca rolnik, a obowiązek opłacania powstaje od dnia kiedy powstało ubezpieczenie. Zgodnie z treścią art. 4 ust. 2 cyt. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2009 r., obowiązek opłacania

składki powstaje od dnia, w którym powstało ubezpieczenie, a ustaje od dnia, w którym ustało ubezpieczenie. Natomiast ubezpieczenie rolnika przed dniem 1 października 2009 r., przebiegało kwartalnie, stąd też obowiązek opłacenia składki powstawał z pierwszym dniem kwartału, w którym powstało ubezpieczenie, a ustawał z ostatnim dniem kwartału, w którym ustało ubezpieczenie, niezależnie od liczby dni podlegania temu ubezpieczeniu w danym kwartale.

Z treści art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy wynika, że ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu oraz emerytalno-rentowemu z mocy ustawy podlega rolnik, którego gospodarstwo rolne obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny, jeżeli nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu i nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do wskazanego w odwołaniu przez wnioskodawcy art. 5 ustawy z dnia 10 maja 2018 r o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 1076), na podstawie którego wprowadzono zmiany w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, z późn. zm.) m.in. w zakresie art. 141 ust. 1, który otrzymał następujące brzmienie: „1. Kwota emerytury i renty wolna od egzekucji i potrąceń, z zastrzeżeniem ust. 2, wynosi:

1) 500 zł – przy potrącaniu:

a) należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 3, wraz z kosztami i opłatami egzekucyjnymi,

b) należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 4;

2) 825 zł – przy potrącaniu należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 5, wraz z kosztami i opłatami egzekucyjnymi;

3) 660 zł – przy potrącaniu należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 1, 2 i 6–9;

4) 200 zł – przy potrącaniu należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 10.”

Natomiast zgodnie z art. 139 ust. 1 powyższej ustawy ze świadczeń pieniężnych określonych w ustawie - po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki i innych należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych - podlegają potrąceniu, z uwzględnieniem art. 141, następujące należności:

1) świadczenia wypłacane w kwocie zaliczkowej, a następnie kwoty świadczenia lub świadczeń podlegające rozliczeniu w trybie określonym w art. 98 wypłacanie świadczeń ust. 3;

2) kwoty nienależnie pobranych emerytur, rent i innych świadczeń z tytułu:

a) zaopatrzenia emerytalnego oraz ubezpieczenia społecznego za okres przed dniem wejścia w życie ustawy,

b) ubezpieczeń społecznych, o których mowa w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, wraz z odsetkami za zwłokę w ich spłacie,

c) zaopatrzenia określonego w odrębnych przepisach;

2a) kwoty nienależnie pobranych świadczeń uzupełniających dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji;

3) sumy egzekwowane na mocy tytułów wykonawczych na zaspokojenie należności alimentacyjnych;

4) należności alimentacyjne potrącane na wniosek wierzyciela na podstawie przedłożonego przez niego tytułu wykonawczego;

- 5) sumy egzekwowane na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne;
- 6) kwoty nienależnie pobranych zasiłków rodzinnych lub pielęgnacyjnych, świadczeń rodzinnych oraz zasiłków dla opiekunów w razie braku możliwości potrącenia z wypłacanych zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych, świadczeń rodzinnych oraz zasiłków dla opiekunów, wraz z odsetkami za zwłokę w ich spłacie, a także kwoty zasiłku pielęgnacyjnego wypłaconego za okres, za który przyznano dodatek pielęgnacyjny;
- 6a) kwoty nienależnie pobranego dodatku weterana poszkodowanego;
- 7) kwoty nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- 8) zasiłki wypłacone z tytułu pomocy społecznej, jeżeli przy wypłacie zastrzeżono ich potrącanie, oraz zasiłek stały lub zasiłek okresowy wypłacone na podstawie przepisów o pomocy społecznej za okres, za który przyznano emeryturę lub rentę;
- 9) zasiłki i świadczenia wypłacone na podstawie przepisów o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu za okres, za który przyznano prawo do emerytury lub renty;
- 10) z tytułu odpłatności za pobyt osób uprawnionych do świadczeń w domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo-leczniczych lub zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych - na wniosek dyrektorów tych placówek.

Regulacja art. 139 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ma na celu ochronę świadczeń emerytalnych przed bezprawnym pomniejszeniem i stwarza pewną dozę bezpieczeństwa dla przyszłego emeryta lub rencisty, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych samowolnie nie dokona jakichkolwiek potrąceń bez podstawy prawnej. W żaden sposób nie można interpretować tego przepisu jako podstawę do wyliczenia maksymalnego obciążenia dla danego świadczenia gdyż regulacja w tym zakresie została zawarta w art. 140 ustawy o emeryturach i rentach. Przepisy art. 140 ww. ustawy regulują maksymalne wysokości potrąceń jakich można dokonywać w stosunku do emerytur i innych świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie ma natomiast zastosowania w przypadku świadczeń przyznanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Artykuł 139 ust. 1 ww. ustawy należy odczytywać w ten sposób, że ze świadczeń emerytalnych, czy rentowych nie można potrącać innych należności, to jest takich, które nie zostały tam wymienione, a dopuszczalne potrącenia muszą być dokonywane w kolejności określonej tym przepisem (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa 890/15, LEX nr 1968166). Jak wynika z powyższego w przepisie tym nie zostały wskazane należności z tytułu zaległych składek na ubezpieczenia społeczne rolników.

Natomiast przepis art. 50 ust. 1 zd. 1 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j.: Dz.U. 2015r., poz. 704 ze zm.) daje organowi rentowemu uprawnienie do dokonywania potrąceń zaległych składek na ubezpieczenie społeczne z przyznanej ubezpieczonej renty rolniczej stanowiąc, że Kasa może potrącać z wypłacanych świadczeń z ubezpieczenia zaległe składki na ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych i członków ich rodzin lub na ubezpieczenie, wraz z odsetkami, a także składki na ubezpieczenie za bieżący kwartał, przy czym dotyczy to tylko składek za osobę pobierającą świadczenie, z wyjątkiem domownika oraz składek, do których opłacenia zobowiązana jest ta osoba. W myśl ust.2 powyższego przepisu o dokonywaniu potrącenia orzeka się w decyzji ustalającej prawo do świadczenia albo w odrębnej decyzji. Należy zauważyć, że powyższy przepis nie ustanawia granicy, do której organ rentowy może potrącać zaległe składki z wypłacanego świadczenia, co uprawnia do wniosku, że na poczet tych należności może być potrącana cała kwota przysługującego do wypłaty świadczenia – tu kwota miesięcznej renty.

Powyższe znajduje potwierdzenie w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 lipca 2014 r., w którym Trybunał uznał, że art. 50 ust. 1 cyt. ustawy w zakresie w jakim uprawnia KRUS do potrącania z wypłacanych zasiłków chorobowych składek na ubezpieczenie społeczne, jest zgodny z art. 67 ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji. Trybunał wyraził pogląd, że cyt. przepis nie określa żadnego limitu dokonywanych potrąceń.

S. M. w toku postępowania nie kwestionował istnienia zaległości składkowych przypadających w okresie od stycznia 2004 r. do czerwca 2019 r. A zatem, skoro posiada on zadłużenie z tytułu należnych składek na ubezpieczenie społeczne rolników, to organ rentowy jest uprawniony do potrącania z całej kwoty przyznanej mu emerytury rolniczej należności z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Mając na względzie powyższe przepisy należy stwierdzić, iż Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego prawidłowo dokonała potrącenia ze świadczenia wnioskodawcy.

Z tych względów Sąd Okręgowy, uznając odwołanie za nieuzasadnione, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.